

ÁLLAMI TÁMOGATÁS – HOLLANDIA

Állami támogatás C 30/2005 (ex N 78/2004) – a KG Holding N.V. számára nyújtandó szerkezetátalakítási támogatás tekintetében

Felhívás észrevételek benyújtására az EK Szerződés 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően

(2005/C 280/02)

(EGT vonatkozású szöveg)

A Bizottság 2005. augusztus 5-i levelében, amelynek eredeti nyelvű másolata ezen összefoglaló után szerepel, értesítette Hollandiát az EK-Szerződés 88. cikke (2) bekezdése szerinti eljárást megindító határozatról a KG Holding N.V.-nek nyújtandó szerkezetátalakítási támogatás miatt.

Az érdekelt felek a bizottsági eljárás tárgyát képező intézkedésre vonatkozó észrevételeiket az ezen összefoglaló és az ezt követő levél közzétételét követő egy hónapon belül az alábbi címre nyújthatják be:

Európai Bizottság
Directorate-General for Competition (Versenypolitikai Főigazgatóság)
State Aid Greffe (Állami Támogatások Hivatala)
SPA3, 06/05A
BE-1049 Brüsszel
Fax: (32-2) 296 12 42

Ezeket az észrevételeket közlik Hollandiával. Az észrevételeket előterjesztő érdekelt felek írásban – kérésüket megindokolva – kérhetik személyazonosságuk bizalmas kezelését.

AZ ÖSSZEFOGLALÓ SZÖVEGE

1. A holland hatóságok (a továbbiakban: „HH”) 2004. februárban jelentették be, hogy a nehéz helyzetben levő cégek megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások⁽¹⁾ értelmében támogatást kívánnak nyújtani a KG Holding N.V. (a továbbiakban: „Kliq Holding, KH”) javára.
2. A KH egy olyan holdingtársaság, amely főtevékenysége keretében a holland piacon a munkaerő-piaci reintegrációhoz nyújt szolgáltatásokat. 3 000 alkalmazottal a holland kormányhoz tartozott, majd 2002. január 1-jén részvénytársasággá alakult, ami 100 %-ban holland állami tulajdonban van. A KH jelenleg mintegy 700 személyt foglalkoztat. A holdingtársaság munkaerő reintegrációját szolgáló tevékenysége mellett, amit a Kliq Reintegratie (a továbbiakban: „OK”) 1 450 dolgozóval rendelkező leányvállalat végzett, másik jelentős leányvállalata a 200 alkalmazottat foglalkoztató Kliq Employability (a továbbiakban: „KE”) volt. A KH ezen túlmenően részesedéssel rendelkezett 4-20 alkalmazottat foglalkoztató 6 nagyon kicsi leányvállalatban és közös vállalatban (a továbbiakban a KE és a nagyon kicsi leányvállalatok együttesen: „OS”): Kliq Experts, Brug and Instroomprojecten, Flexpay BV, Simnet BV, Kliq Match BV és Kliq business school. A két legjelentősebb leányvállalat főtevékenységei közé a munkaerő-piaci reintegrációhoz és foglalkoztathatósághoz nyújtott szolgáltatások tartoznak. E szolgáltatásokat a munkahelykeresés során nehézségekkel küzdő, csökkent munkaképességű személyeknek, valamint olyan vállalatoknak is nyújtják, amelyek bizonyos munkákra nehezen találják meg a megfelelő embereket.
3. Szükséges a kérelem Bizottság által történő jóváhagyása, mivel a nehéz helyzetben levő cégek megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások 2.4. pontja értelmében a nehéz helyzetben levő cégek szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatás természeténél fogva torzítja a versenyt, és amennyiben érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik. A KH számára nyújtandó szerkezetátalakítási támogatás teljes becsült összege mintegy 46 millió EUR.
4. A KH a bejelentett szerkezetátalakítási terv értelmében felszámolná az OK-t, legnagyobb és veszteséges leányvállalatát, eladná vagy felszámolná az OS-hez tartozó vállalatokat, valamint célirányosan létrehozná a Kliq B.V.-t (a továbbiakban: „New Kliq, NK”), egy új leányvállalatot, amely a KH főtevékenységének, a reintegrációhoz nyújtott szolgáltatás folytatására összpontosítana⁽²⁾. A szerkezetátalakítási terv keretében az NK az a szerv, amelyet megbíztak a KH megkövetelt hosszú távú életképességének helyreállításával. A szerkezetátalakítási program alapesetet feltételező forgatókönyvének kulcsfontosságú elemei:
 - Az NK a KH reintegrációhoz nyújtott főszolgáltatásának nyújtására fog összpontosítani, a KH el fogja adni az összes leányvállalatát, kivéve a legnagyobbat és veszteségeset, az OK-t, amelyet 2004 végére felszámol.
 - A vállalat működésbeli átszervezése (a foglalkoztatottak és a telephelyek számának csökkentése, a vállalat belső szervezésének javítása, üzleti megbízások szerzése és végrehajtása, továbbá pénzügyi tevékenységek stb.).

Kulcsfontosságú intézkedések:

⁽²⁾ E feladat végrehajtása érdekében az NK a szerkezetátalakítási terv keretében átvette az OK eszközeit, forrásait és személyzetének egy részét, és megszerezte a reintegrációra vonatkozó fennálló szerződéseket.

⁽¹⁾ HL C 288., 1999.10.9., 2. o.

A célkitűzések:

- az NK-nak 2004-től nyereségesnek kellene lennie, és hasznát átadná a KH-nak,
- a KH-nak 2005-től életképesnek kellene lennie, és az NK által kifizetett hasznat a 41 millió EUR összegű fennálló állami kölcsönök 2016-ig történő visszafizetésére használná fel.

A szerkezetátalakítási támogatás:

- a 45 millió EUR összegű megmentési célú kölcsön KH által történő kiterjesztése részben az NK-ra (9,25 millió EUR) és részben az OK-ra (35,75 millió EUR);
 - A 45 millió EUR összegű megmentési célú teljes kölcsön – beleértve az előzetesen mintegy 1,2 millió EUR összegre becsült kamatot – szerkezetátalakítási támogatássá történő átalakítása saját tőkévé való átalakítás útján, amit a legrosszabb esetben további feltételes állami intézkedésekkel kellene kiegészíteni.
5. A KH és az OK a komoly nehézségek fennállását követően a kifizetések felfüggesztését kérelmezte, amit az illetékes holland bíróságok 2005.1.20-án engedélyeztek. A KH és az OK zárgondnokai arra kérték a fenti bíróságokat, hogy a kifizetések felfüggesztését alakítsák át csőddé, majd a fenti holland bíróságok végül 2005.2.8-án fizetéképtelenné nyilvánították a KH-t és az OK-t. Az NK ezzel szemben 2003 vége és 2004 vége között mintegy [...] (*) összegű veszteséget halmozott fel az 5,75 millió EUR saját tőkével szemben, amit a KH az alapításkor bocsátott rendelkezésre. Ezen túlmenően nagyon bizonytalan az NK sorsa, mivel a vállalat nem éri el a szerkezetátalakítási tervben meghatározott célkitűzéseket, és továbbra is kedvezőtlen piaci feltételekkel áll szemben, mivel a városok azon kötelezettségét megszünteti a szabályozásmódosítás, hogy a költségvetésük egy részét a munkaerőpiaci reintegrációhoz nyújtott szolgáltatásokra kell használniuk, amit követően a piac mérete csökkenni fog.
6. Az eset megvizsgálását követően a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik.
7. Az összeegyeztethetőséget illetően megállapítható, hogy a támogatási intézkedés nyilvánvalóan nem felel meg az EK-Szerződés 87. cikke (2) bekezdésében és az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a), b) és d) pontjában meghatározott mentességeknek. Mivel a támogatás elsődleges célja nem regionális jellegű, hanem nehéz helyzetben lévő vállalatok szerkezetátalakítására irányul, csak a 87. cikk (3) bekezdése c) pontjában előírt mentesség engedélyezheti bizonyos gazdasági ágazatok fejlesztését szolgáló állami támogatás nyújtását, amennyiben e támogatások a közérdekkel ellentétben nem befolyásolják a kereskedelmi feltételeket.

8. A megmentési célú és a szerkezetátalakítási támogatás megítéléséhez a Bizottság különleges iránymutatásokat, a nehéz helyzetben levő cégek megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásokat (a továbbiakban: „iránymutatások”) adott ki (*). Az iránymutatások 3.2. pontja és különösen 3.2.2. pontjának a)-g) címe leírja a szerkezetátalakítási támogatás Bizottság által történő jóváhagyásának feltételeit. Az iránymutatások 3.2.2. pontjának a) címe szerint a vállalatnak meg kell felelnie az iránymutatások 2.1. pontja értelmében felállított, nehéz helyzetben lévő cég meghatározásának. A DA által nyújtott információ vizsgálatát követően a Bizottság megállapítja, hogy a Kliq Holding a közösségi iránymutatások 2.1. pontjának meghatározása értelmében nehéz helyzetben lévő vállalatnak minősül, és következésképpen szerkezetátalakítási támogatásra jogosult.

9. Ezen túlmenően az iránymutatások 3.2.2. pontja b) címének alapján a támogatás nyújtása attól függ, hogy a Bizottság engedélyezzen olyan szerkezetátalakítási tervet, amelynek végrehajtása helyre-állítja a kedvezményezett hosszú távú életképességét. Az iránymutatások többek között különösen az alábbiakat követelik meg:

„a szerkezetátalakítási tervnek – amely időtartamának a lehető legrövidebbnek kell lennie – ésszerű időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú életképességét a jövőbeni működési körülményekre vonatkozó reális feltételezések alapján. A szerkezetátalakítási támogatást tehát egy olyan megvalósítható szerkezetátalakítási tervvel kell összekapcsolni, amely iránt az érintett tagállam elkötelezi magát...”.

„A tervnek olyan fordulatot kell eredményeznie, amely lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy a szerkezetátalakítást követően fedezni tudja valamennyi költségét, beleértve az amortizációt és a pénzügyi terheket is. A várható tőkemegtérülésnek elégségesnek kell lennie ahhoz, hogy az átalakított vállalkozás saját erejéből is versenyképes legyen a piacon”.

10. A fenti (v) bekezdésben kifejtettek szerint a Bizottság megállapítja, hogy a KH-t fizetéképtelenné nyilvánították. Miután a megkövetelt fordulat nem a terv szerint alakult, azt is meg kell jegyezni, hogy a KH hosszú távú életképessége a továbbiakban már nem állítható helyre a jelen vagy egyéb módosított szerkezetátalakítási tervvel.

11. A fenti elemzés alapján a szerkezetátalakítási támogatás nyújtásának fent említett központi feltételei az iránymutatások értelmében nem teljesültek. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Hollandia által a Kliq Holding számára 45 millió EUR összegű megmentési célú kölcsön formájában, és az ahhoz tartozó kamatot saját tőkévé való átalakítása útján nyújtani tervezett szerkezetátalakítási támogatás nem teljesíti a nehéz helyzetben lévő cégek megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásokban előírt feltételeket. Következésképpen a Bizottság megállapításában kétségbe vonja, hogy a szerkezetátalakítási támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a közös piaccal.

(*) Bizalmas információk.

(*) Lásd 1. lábjegyzetet.

12. A Bizottság emiatt úgy határozott, hogy hivatalos eljárás indít a KG Holding N.V.-nak nyújtandó szerkezetátalakítási támogatás nyújtásának kérelmére vonatkozóan.

A LEVÉL SZÖVEGE

„1. PROCEDURE

- (1) Bij schrijven van 26 januari 2004, dat geregistreerd werd op 11 februari 2004, stelden de Nederlandse autoriteiten (hierna: NA) de Commissie in kennis van hun voornemen om herstructureringssteun te verlenen krachtens de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (hierna: de richtsnoeren) ⁽⁴⁾ aan KG Holding NV (hierna: Kliq Holding, KH).
- (2) Bij schrijven van 1 april 2004 heeft de Commissie om bijkomende informatie verzocht, waarop de NA geantwoord hebben bij schrijven van 15 juni 2004, geregistreerd op 17 juni 2004, na twee keer een verlenging te hebben gekregen van de termijn voor de indiening van hun antwoord. Bij schrijven van 17 augustus 2004 heeft de Commissie om verdere informatie verzocht, die de NA verstrekt hebben bij schrijven van 28 september 2004, geregistreerd op 1 oktober 2004, na een verlenging te hebben gekregen van de termijn voor de indiening van hun antwoord. Bij schrijven van 22 november 2004 verzocht de Commissie om aanvullende informatie, naar aanleiding waarvan de NA bij schrijven van 16 december 2004, geregistreerd op 20 december 2004, om een verlenging van de beantwoordingstermijn vroegen, waarop de Commissie deze verlengde tot 15 februari 2005. In maart 2005 verzochten de NA om een bijeenkomst teneinde de ontwikkelingen en vraagstukken te bespreken met betrekking tot de herstructurering en de toekomst van KH en haar dochterondernemingen. Deze bijeenkomst met vertegenwoordigers van het directoraat-generaal Concurrentie en de vertegenwoordigers van de Nederlandse regering, het ministerie van Financiën, KH, Kliq BV (hierna Nieuw Kliq, NK), de bewindvoerder van KH en de juridische adviseurs van de verschillende Nederlandse partijen vond plaats op 23 maart 2005. Desalniettemin hebben de NA nog geen formeel en volledig antwoord gegeven op het laatste verzoek om inlichtingen van de Commissie.

2. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUNMAATREGEL

2.1. Achtergrond

- (3) KH werd in 2002 opgericht in het kader van de verzelfstandiging van de reïntegratiediensten van het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die werden ondergebracht in een privaatrechtelijk bedrijf ⁽⁵⁾. Tegen eind 2003 had KH de personeelsbezetting aanzienlijk verminderd als gevolg van toenemende verliezen die

⁽⁴⁾ PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2. Aangezien de steunmaatregel vóór 10.10.2004 werd aangemeld, blijven deze richtsnoeren van toepassing krachtens het bepaalde in punt 103 van de nieuwe communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PB C 244 van 1.10.2004, blz. 2).

⁽⁵⁾ Het bedrijf werd opgericht onder de naam NV Kliq, welke in de tweede helft van 2003 werd veranderd in KG Holding NV.

onder andere te wijten waren aan ongunstige marktomstandigheden en slecht management.

- (4) In november 2003 meldden de NA hun plan aan om de onderneming krachtens de richtsnoeren een lening van 45 miljoen EUR te verstrekken bij wijze van reddingssteun, teneinde de onderneming draaiende te houden terwijl deze een breed opgezet herstructureringsplan uitwerkte. In december 2003 hechtte de Commissie haar goedkeuring aan de reddingssteun ten behoeve van KH ⁽⁶⁾, in afwachting van de aanmelding binnen zes maanden van een uitvoerig herstructureringsplan, dat in deze beschikking wordt beoordeeld.

2.2. De onderneming

- (5) Kliq Holding (KH) is een houdstermaatschappij die zich hoofdzakelijk bezighoudt met de verstrekking van arbeidsreïntegratiediensten op de Nederlandse markt. Zij komt voort uit een overheidsdienst met omstreeks 3 000 werknemers die op 1 januari 2002 werd verzelfstandigd. De Nederlandse staat is enige aandeelhouder. KH heeft thans ongeveer 700 werknemers in dienst.
- (6) Naast de dochteronderneming Kliq Reïntegratie (hierna: Oud Kliq, OK) met 1 450 werknemers, waarbij de reïntegratiediensten waren ondergebracht, was er een andere belangrijke dochteronderneming met de naam Kliq Employability (hierna KE) met 200 werknemers. Daarnaast had KH deelnemingen in zes zeer kleine dochterondernemingen en joint ventures (welke hierna tezamen met KE worden aangeduid als AD: andere dochterondernemingen) met een personeelsbestand variërend van 4 tot 20 werknemers, te weten: Kliq Experts, Brug- en Instroomprojecten, Flexpay BV, Simnet BV, Kliq Match BV en Kliq Business School.
- (7) De kernactiviteiten van de twee grootste dochterondernemingen waren reïntegratie- en employability-diensten ten behoeve van mensen die moeilijk werk vinden, gehandicapt, maar ook ondernemingen die moeilijkheden ondervinden bij het vinden van de juiste mensen voor bepaalde banen.

2.3. De relevante markten

- (8) De belangrijkste markt is in dit geval de markt voor arbeidsintegratiediensten. Zowel de overheid als particuliere ondernemingen doen aanbestedingen voor contracten met ondernemingen die arbeidsintegratiediensten aanbieden. Voor KH is de publieke sector echter in eerste instantie de belangrijkste markt. Gemeenten en het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) bieden contracten aan aan ondernemingen zoals Kliq Holding. Kliq Holding had een marktaandeel van 16 % op de UWV-markt tegen respectievelijk 12 % (Alexander Calder), 10 % (Argonaut) en 9 % (Randstad) voor de andere belangrijke marktdeelnemers. De op een na belangrijkste markt voor KH is de markt van de contracten die door de gemeenten worden aanbesteed, waar het marktaandeel van Kliq Holding ongeveer 38 % bedraagt. Andere belangrijke gegadigden op deze markt zijn Alexander Calder (25 %) en TMP (25 %).

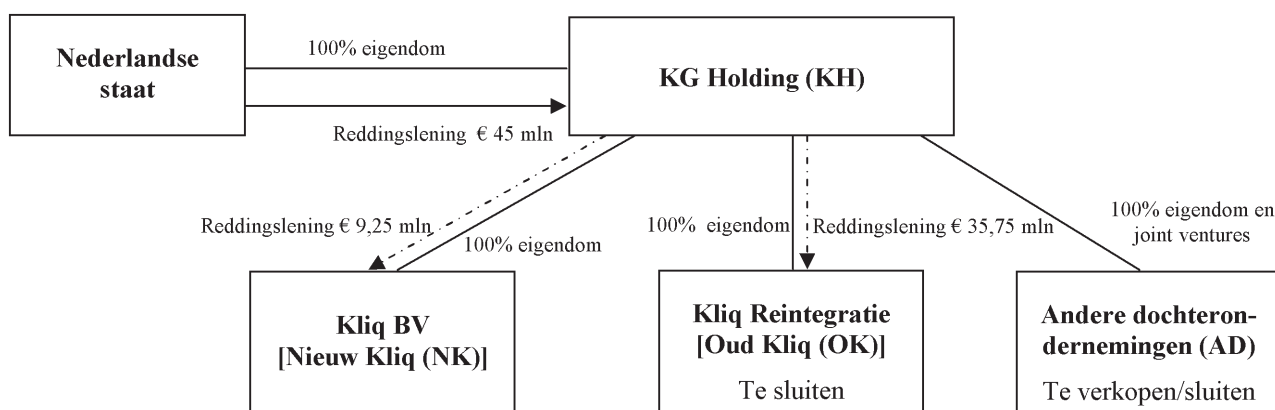
⁽⁶⁾ PB C 33 van 6.2.2004, blz. 8.

2.4. Het herstructureringsplan

- (9) In het kader van het herstructureringsplan zou KH haar grootste en verliesgevende dochteronderneming OK afwikkelen, alle tot de AD behorende ondernemingen verkopen of liquideren, en een speciale, nieuwe dochteronderneming oprichten onder de naam Kliq BV (hierna Nieuw Kliq, NK), die zich vooral zou richten op de voortzetting van de kernactiviteit van KH, te weten reïntegratiediensten (7). In het kader van het herstructureringsplan is het aan NK om de levensvatbaarheid van KH op de lange termijn te herstellen.
- (10) De voornaamste kenmerken van het basisscenario van het herstructureringsprogramma zijn:

Belangrijkste maatregelen:

- NK zal zich voornamelijk bezighouden met de kernactiviteit van KH, reïntegratiediensten, en KH zou al haar dochterondernemingen afstoten, met uitzondering van OK — de grootste en verliesgevende dochteronderneming — die voor eind 2004 zou worden afgewikkeld;
 - operationele reorganisatie van de onderneming (personeelsinkrimpingen, vermindering van het aantal vestigingsplaatsen, verbetering van de interne bedrijfsorganisatie, verwerving en uitvoering van contracten, alsmede financiële operaties, enz.).
- (11) Onderstaand schema geeft een overzicht van KH's structuur en eigendomsverhoudingen overeenkomstig het herstructureringsplan.

3. STAND VAN ZAKEN BIJ DE UITVOERING VAN HET HERSTRUCTURERINGSPLAN

- (12) Wegens aanhoudende ernstige moeilijkheden vroegen KH en OK surseance van betaling aan, wat hen op 20 januari werd verleend door respectievelijk de rechtbank van Rotterdam en de rechtbank van Utrecht. Op 7 februari 2005 verzochten de bewindvoerders van KH en OK de voornoemde rechtbanken om de surseance van betaling in faillissement om te zetten. Op 8 februari 2005 werden KH en OK tenslotte failliet verklaard door de voornoemde Nederlandse rechtbanken.
- (13) NK boekte van haar kant voor circa [...] (*) aan verliezen tussen eind 2003 en eind 2004 bij een aandelenkapitaal van 5,75 miljoen EUR dat bij de oprichting ervan door KH werd verstrekt. Bovendien is de toekomst van NK hoogst onzeker aangezien de onderneming niet de doeltellingen van het herstructureringsplan heeft gehaald en

(7) Met het oog hierop nam NK in het kader van het herstructureringsplan de activa, passiva en een deel van het personeel van OK over, terwijl de lopende reïntegratiecontracten door haar werden gekocht.

(*) Zakelijke geheim.

met ongunstigere marktomstandigheden te kampen heeft omdat de omvang van de markt zeker zal afnemen als gevolg van veranderde regelgeving, waardoor gemeenten niet langer verplicht zijn een deel van hun begroting te reserveren voor reïntegratiediensten.

Doelstellingen:

- NK diende vanaf 2004 winstgevend te zijn en zou haar winst aan KH uitkeren,
- KH diende vanaf 2005 levensvatbaar te zijn en zou de door NK uitgekeerde winst in de loop der tijd gebruiken om de uitstaande staatsleningen van 41 miljoen EUR tegen 2016 af te lossen.

De herstructureringssteun:

- de door de staat verstrekte reddingslening van 45 miljoen EUR wordt door KH ten dele bij NK (9,25 miljoen EUR) en ten dele bij OK (35,75 miljoen EUR) ingebracht;
- de totale reddingslening aan KH ten belope van 45 miljoen EUR, plus de daarover verschuldigde rente die voorlopig op circa 1,2 miljoen EUR wordt geraamd, zal worden omgezet in herstructureringssteun door deze in aandelenkapitaal om te zetten, in het allerergste geval eventueel aangevuld door bijkomende overheidsmaatregelen (zie bijlage I voor een overzicht van de voorziene maatregelen).

met ongunstigere marktomstandigheden te kampen heeft omdat de omvang van de markt zeker zal afnemen als gevolg van veranderde regelgeving, waardoor gemeenten niet langer verplicht zijn een deel van hun begroting te reserveren voor reïntegratiediensten.

4. BEOORDELING

4.1. Bestaan van steun

- (14) Volgens artikel 87, lid 1 van het EG-Verdrag »zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt«.
- (15) Om te beginnen wordt de herstructureringssteun verleend door de reddingssteun die door de overheid aan KH is verleend en de hierover verschuldigde rente om te zetten in aandelenkapitaal, dat bijgevolg duidelijk staatsmiddelen behelst. De aan KH verleende reddingslening en de

omzetting ervan in herstructureringssteun houdt een voordeel in dat een onderneming die in dergelijke moeilijkheden verkeert en op de rand van het faillissement staat, niet op de financiële markt zou hebben verkregen.

- (16) Hoewel KH alleen op de Nederlandse markt opereert, kan niet worden uitgesloten dat het verlenen van een voordeel aan Kliq Holding de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden. Bovendien zijn er, zoals de Nederlandse regering heeft aangegeven, kleinere internationale ondernemingen actief op de Nederlandse markt zoals bijvoorbeeld TMP en Creyff's (dochteronderneming van Solvus, België). Het voordeel lijkt bijgevolg een onderneming te begunstigen ten opzichte van haar concurrenten, waardoor de mededinging wordt vervalst of dreigt te worden vervalst en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig wordt beïnvloed.
- (17) Op grond van het voorgaande moet de aangemelde maatregel ten gunste van Kliq Holding in dit stadium worden beschouwd als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, die dienovereenkomstig dient te worden beoordeeld.

4.2. Verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt

- (18) De steunmaatregel dient door de Commissie te worden beoordeeld als ad hoc-steun. In artikel 87, leden 2 en 3, van het EG-Verdrag worden uitzonderingen voorzien op de onverenigbaarheid van steun in het algemeen, zoals vervat in lid 1 van dit artikel.
- (19) De onderhavige steunmaatregel komt duidelijk niet in aanmerking voor de uitzonderingen die in artikel 87, lid 2, EG-Verdrag zijn voorzien. De aangemelde steunmaatregel is namelijk geen maatregel van sociale aard ten behoeve van individuele verbruikers, noch is deze bedoeld tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen en deze komt evenmin ten goede aan de economie van bepaalde streken van de Bondsrepubliek Duitsland die nadeel ondervinden van de deling van Duitsland.
- (20) Meer uitzonderingen zijn voorzien in artikel 87, lid 3, punten a) tot en met d), van het EG-Verdrag. Aangezien de voornaamste doelstelling van de steun niet van regionale aard is maar betrekking heeft op de herstructurering van een onderneming in moeilijkheden, voorziet alleen de uitzonderingsbepaling van artikel 87, lid 3, onder c), in de goedkeuring van staatssteun die verleend wordt om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.
- (21) Voor haar beoordeling van reddings- en herstructureringssteun heeft de Commissie de bovengenoemde richtsnoeren uitgevaardigd. De Nederlandse autoriteiten hebben de Commissie verzocht de maatregel te onderzoeken in het licht van deze richtsnoeren.
- (22) In punt 3.2 van de richtsnoeren, inzonderheid punt 3.2.2, punt a) tot en met g), worden de voorwaarden aangegeven waaraan herstructureringssteun moet voldoen om door de Commissie te worden goedgekeurd. De beoordeling wordt in de navolgende alinea's uiteengezet.

4.2.1. Voorwaarden voor de onderneming om voor steun in aanmerking te komen

- (23) Op grond van punt 3.2.2.a) van de richtsnoeren moet de onderneming als een onderneming in moeilijkheden overeenkomstig de definitie van punt 2.1 van deze richtsnoeren kunnen worden beschouwd. Overeenkomstig paragraaf 6 van de richtsnoeren blijken de moeilijkheden van een onderneming gewoonlijk uit toenemende verliezen, een dalende omzet, groeiende voorraden, overcapaciteit, een geringere kasstroom, een toenemende schuldenlast, toenemende rentelasten en een afnemende of tot nul gedaalde nettovermogenswaarde.
- (24) In paragraaf 5 a) van de richtsnoeren wordt een vennootschap expliciet als een onderneming in moeilijkheden omschreven wanneer meer dan de helft van het maatschappelijk kapitaal verdwenen is en meer dan een kwart van dit kapitaal verloren is gegaan gedurende de afgelopen twaalf maanden.
- (25) Volgens de aanmelding is dit het geval bij Kliq Holding. Uit de gecontroleerde jaarrekening van 31 december 2002 kan worden geconcludeerd dat het maatschappelijke kapitaal van de holding (geconsolideerd) op 1 januari 2002 ongeveer 73 miljoen EUR bedroeg. Tegen het einde van dat jaar was dat afgenomen tot 22 miljoen EUR. Dit komt neer op een afname met ongeveer 70 %. Bovendien slonk het kapitaal in de negen maanden tot september 2003 nog aanzienlijk verder.
- (26) De Nederlandse autoriteiten zijn voornemens de herstructureringssteun aan KH te verlenen. Kliq Holding zal op haar beurt deze steun inbrengen in haar twee dochterondernemingen, NK en OK, teneinde de herstructurering af te ronden.
- (27) De Commissie is van mening dat Kliq Holding beschouwd kan worden als een onderneming in moeilijkheden, zoals omschreven in punt 2.1 van de richtsnoeren, en derhalve in aanmerking komt voor herstructureringssteun.

4.2.2. Herstel van de levensvatbaarheid

- (28) Voorwaarde voor de toekenning van steun is de tenuitvoerlegging van een herstructureringsplan dat, voor individuele gevallen van steun zoals de onderhavige maatregel, door de Commissie moet zijn goedgekeurd. In de richtsnoeren wordt in het bijzonder, overeenkomstig punt 3.2.2.b), het volgende bepaald:
- »Het herstructureringsplan, waarvan de looptijd zo kort mogelijk moet zijn, dient binnen een redelijk tijdsbestek de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming te herstellen, en te zijn gebaseerd op realistische veronderstellingen betreffende de toekomstige bedrijfsomstandigheden. Herstructureringssteun moet derhalve gekoppeld zijn aan een uitvoerbaar herstructureringsplan waartoe de betrokken lidstaat zich verbindt ...«.
 - »Het herstructureringsplan moet normaliter een ommekeer bij de onderneming beogen zodat deze, wanneer de herstructurering voltooid is, in staat is alle kosten, met inbegrip van afschrijvingen en financiële lasten, te dekken. De verwachte kapitaalopbrengst van de onderneming na de herstructurering moet voldoende zijn zodat zij geen staatssteun meer nodig heeft en op eigen kracht op de markt kan concurreren.«.

- (29) Zoals hierboven in deel 3 is verklaard, neemt de Commissie er nota van dat KH failliet is verklaard. Derhalve wordt niet alleen geconstateerd dat KH er niet in geslaagd is om volgens plan de vereiste ommekeer teweeg te brengen, maar ook dat haar levensvatbaarheid op de lange termijn niet langer kan worden hersteld door dit of enig ander gewijzigd herstructureringsplan.
- (30) Bijgevolg lijkt niet te zijn voldaan aan de voornoemde, centrale voorwaarden voor de verlening van herstructureringssteun overeenkomstig de richtsnoeren. De Commissie kan daarom het herstructureringsplan niet goedkeuren en bijgevolg kan de herstructureringssteun niet worden toegestaan. Om die reden kan de aangemelde maatregel ook niet als verenigbaar met de gemeenschappelijk markt op grond van artikel 87, lid 3, onder c), worden beschouwd.
- (31) In het licht van het voorgaande acht de Commissie het niet noodzakelijk om uitgebreid na te gaan of voldaan is aan de overige voorwaarden voor de goedkeuring van herstructureringssteun overeenkomstig de richtsnoeren. De Commissie betwijfelt echter ook of de steun daadwerkelijk tot het minimum beperkt blijft en in het bijzonder of de begunstigde een belangrijke bijdrage uit eigen middelen levert.

4.2.3. Overwegingen met betrekking tot de reddingslening

- (32) Overeenkomstig het bepaalde in punt 3.1. werd de reddingssteun aan KH aanvankelijk goedgekeurd voor een periode van maximaal zes maanden. Ook is er nota van genomen dat de Nederlandse autoriteiten binnen zes maanden na de goedkeuring van de reddingssteun aan KH het herstructureringsplan voor KH hebben aangemeld. Overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 24 van de richtsnoeren wordt bijgevolg de reddingssteun aan KH toegestaan totdat de Commissie een besluit neemt over het herstructureringsplan.
- (33) De Commissie merkt op dat overeenkomstig de bepalingen van het herstructureringsplan dat door de Nederlandse autoriteiten is aangemeld, KH 35,75 miljoen EUR van de reddingslening bij OK en 9,25 miljoen EUR bij NK heeft ingebracht.
- (34) Voorts zij erop gewezen dat NK speciaal werd opgericht, overeenkomstig het herstructureringsplan, om de ommekeer en het herstel van de levensvatbaarheid op de lange termijn, zoals vereist in de richtsnoeren, te bewerkstelligen⁽⁸⁾.
- (35) Uit het voorgaande blijkt dat de reddingssteun aan NK en OK ten goede is gekomen. Voorts zij erop gewezen dat, overeenkomstig het bepaalde in punt 3.1. van de richtsnoeren, de reddingssteun bestaat in tijdelijke kassteun die afhankelijk is van de latere goedkeuring door de Commissie van de aangemelde herstructureringssteun.
- (36) Bijgevolg worden de Nederlandse autoriteiten eraan herinnerd dat indien de herstructureringssteun niet door de Commissie wordt goedgekeurd, de lening die aan KH is verleend in de vorm van reddingssteun en die door laatstgenoemde is ingebracht in NK en OK, alsmede de daarover verschuldigde rente, onmiddellijk dienen te worden terugbetaald door alle begunstigten, te weten, KH, NK en OK.

5. CONCLUSIE

- (37) In het licht van het voorgaande is de Commissie van mening dat de herstructureringssteun die Nederland aan Kliq Holding wil verlenen door de reddingslening van 45 miljoen EUR en de daarover verschuldigde rente om te zetten in aandelenkapitaal, niet voldoet aan de vereisten van de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden. Derhalve verklaart de Commissie te betwijfelen of de onderhavige herstructureringssteun als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt op grond van artikel 87, lid 3, onder c) kan worden beschouwd.

6. BESCHIKKING

Gelet op de bovenstaande overwegingen heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de steun die Nederland voornemens is te verlenen voor de herstructurering van KG Holding NV.

De Commissie maant Nederland aan, haar binnen een maand na de datum van ontvangst van dit schrijven, alle bescheiden, inlichtingen en gegevens te verstrekken die noodzakelijk zijn om de verenigbaarheid van de steunmaatregel te beoordelen. Bij uitblijven van een reactie zal de Commissie een beslissing nemen aan de hand van de gegevens waarover zij beschikt. Zij verzoekt uw autoriteiten onverwijld een afschrift van deze brief aan de potentiële begunstigten van de steunmaatregel te doen toekomen.

De Commissie wijst Nederland op de schorsende werking van artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag. Zij verwijst naar artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad, volgens hetwelk alle onrechtmatige steun van de begunstigde kan worden teruggevorderd.

Voorts deelt de Commissie Nederland mee dat zij de belanghebbenden door de bekendmaking van dit schrijven en van een samenvatting ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* in kennis zal stellen. Tevens zal zij de belanghebbenden in de lidstaten van de EVA die partij zijn bij de EER-Overeenkomst door de bekendmaking van een mededeling in het EER-Supplement van het Publicatieblad in kennis stellen, alsmede de Toezicht houdende Autoriteit van de EVA door haar een afschrift van dit schrijven toe te zenden. Alle bovengenoemde belanghebbenden zal worden verzocht hun opmerkingen te maken binnen één maand vanaf de datum van deze bekendmaking.

⁽⁸⁾ In de aanmelding betoogden de Nederlandse autoriteiten dat een herstructurering die via NK zou verlopen, de voordeligste constructie zou zijn.

BIJLAGE

Table — Overview of restructuring aid measures in favour of KG Holding NV

Measure	Purpose	Comment	Aid Amount
(1) Debt-equity swap of rescue loan	Wind-down of OK	Transformation of part of the authorised rescue loan to the holding to close the unviable subsidiary	EUR 35,75 million
(2) Interest moratorium and equity swap on rescue loan	Wind-down of OK	Capitalisation of the interests due by the loss making subsidiary on the rescue loan	EUR 1,02 million (*)
(3) Debt-equity swap of rescue loan	Redress NK balance sheet	Transformation of part of the authorised rescue loan to the holding to strengthen balance sheet of the new subsidiary	EUR 9,25 million
(4) Interest moratorium and equity swap on rescue loan	Redress NK balance sheet	Capitalisation of the interests due by the new subsidiary on the rescue loan	EUR 0,15 million (*)
(5) Extend term of <u>old loans</u> to 15 years	Improve KH's ability to repay old loans	Adjustment of the repayment schedule of old loans amounting to € 41 million, to 15 years	Not quantified
(6) Adjust interest rates on <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Adjustment of the interest rates of old loans amounting to € 41 million, basing them on a fixed rate instead of a variable rate based on EURIBOR 6 months, this initially leads to a lowering of the interest rate	Not quantified
(7) Delay payment of interest on <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Postpone interest payment due on old loans until 2007	Not quantified
(8) Debt-equity-swap on part of the <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Contingent additional measure in worst case scenario	EUR 12 to 17,9 million
(9) <u>New</u> subordinated loan	Additional funding to NK	Contingent additional measure in worst case scenario	EUR 10 million
TOTAL	Measures (1) to (4)		EUR 46,2 million (*)
	Measures (5) to (7)		Not quantified
	Measures (8) to (9)		More than 10 million

(*) Provisional estimates.»